Het ontwikkelen van een e-learning over de behandeling van een opioïdenverslaving door de huisarts met behulp van agonisttherapie.

Haio: MPOUKOUVALAS Dimitri , KUL
Promotor: MATHEI Cathy , KUL
Praktijkopleider: JANSSEN Goedele , ZERVAS Evangelos

Context: De behandeling van een heroïneverslaving bestaat uit psychosociale begeleiding in combinatie met medicamenteuze substitutie door middel van legale opioïden. Methadone is hiervoor de meest gebruikte opioïde agonist, met buprenorfine als alternatief. In verschillende Europese landen wordt de behandeling van heroïneverslaving georganiseerd in gespecialiseerde centra en dit is voor België niet anders. Slechts 12% van de heroïneverslaafden wordt door de eigen huisarts behandeld. Bij huisartsen bestaan er verschillende barrières om zelf agonisttherapie toe te passen, waaronder een gebrek aan kennis. Het doel van deze thesis was enerzijds na te gaan in hoeverre een gebrek aan kennis inderdaad een barrière vormt bij huisartsen om agonisttherapie voor te schrijven en anderzijds nagaan of we de voorkennis van artsen in het begeleiden van opioïdenafhankelijke patiënten kunnen vergroten met behulp van een e-learning.

Onderzoeksvraag: Wat zijn de barrières voor het toepassen van agonisttherapie bij heroïneverslaving door de huisarts? In welke mate is de ontwikkelde e-learning nuttig in het vergroten van de kennis over heroïneverslaving op het niveau van de huisarts?

Methode: In een eerste deel werd een literatuurstudie verricht naar de barrières die er bij huisartsen bestaan in het voorschrijven van agonisttherapie bij een heroïneverslaving. Via de Medline en Cochrane databases vonden we 8 bruikbare artikels. De barrières werden genoteerd en er werd gekeken welke de belangrijkste waren. Het tweede deel bestond uit het opstellen van een e-learning module over de aanpak van heroïneverslaving op het niveau van de huisarts. De e-learning werd ontwikkeld op het online leerplatform Sofia. Hiervoor baseerden we ons voornamelijk op informatie van het Vlaams expertisecentrum voor Alcohol en andere Drugs (VAD), de Nederlandse Richtlijn Opiaat Onderhoudsbehandeling (RIOB) en de richtlijn voor farmacologische behandeling van opiaatafhankelijkheid van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). De e-learning werd in totaal aan 323 huisartsen en huisartsen in opleiding (HAIO’s) verstuurd via e-mail. De kwaliteit van de e-learning werd geëvalueerd door middel van een vragenlijst die de deelnemers konden invullen voor en na het doornemen van de e-learning.

Resultaten: De belangrijkste barrières die bij artsen naar voren kwamen uit de literatuurstudie waren het gebrek aan kennis en ervaring met de agonisttherapie, het gebrek aan samenwerking met gespecialiseerde centra, de langdurige en inadequaat vergoede consulten, de moeilijke patiënten, negatieve ervaringen in het verleden, onvoldoende ondersteuning door een multidisciplinair team en de stigmatisatie van de huisarts(praktijk). Onzekerheid door gebrek aan kennis werd in alle 8 artikels als barrière vermeld. De e-learning kende slechts een beperkte responsgraad met slechts 20 artsen (6.2%) die de pretest (6.2%) en 13 artsen (4%) die de posttest invulden. Er werd op 7 van de 8 vragen in de posttest significant beter gescoord dan in de pretest. Het hoofdstuk over de diagnose werd als het nuttigste onderdeel van de e-learning beschouwd. De algemene beoordeling van de e-learning was positief, met een score van 4.07 op 5 voor de stelling ‘Dankzij deze e-learning heb ik meer inzicht gekregen in de problematiek van heroïnegebruik en voel ik me beter voorbereid om een patiënt met een heroïneverslaving te helpen met zijn/haar hulpvraag’.

Conclusie: De huisarts is vaak het eerste aanspreekpunt voor patiënten met heroïneverslaving en kan op veel vlakken een belangrijke rol spelen in verslavingsproblematiek. Uit barrière-onderzoek bij huisartsen in het voorschrijven van agonisttherapie bij opioïdenverslaving komt naar voor dat er nood is aan laagdrempelige informatie voor huisartsen over de aanpak van heroïneverslaving. Hiervoor is e-learning een effectief leermiddel gebleken. De e-learning die wij ontwikkelden had een eerder beperkte responsgraad, maar leek wel de voorkennis te vergroten. Toekomstig onderzoek moet uitwijzen of dit ook de onzekerheid over de aanpak van heroïneverslaving kan verkleinen en de bereidwilligheid van artsen om deel te nemen in de behandeling kan vergroten.